

© Traducerea și permisiunea pentru republicare au fost oferite de către Curtea Constituțională a Republicii Moldova în scopul includerii sale în baza de date HUDOC a Curții.  
© The present text and the authorisation to republish it were granted by the Constitutional Court of the Republic of Moldova for the purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.  
© La traduction et l'autorisation de republier ont été accordées sous l'autorité de la Cour Constitutionnelle de la République de Moldova à son inclusion dans la base de données HUDOC de la Cour.

## ***Baralija v. Bosnia și Herțegovina* - [30100/18](#)**

Hotărârea din 29.10.2019 [Secția a IV-a]

### **Articolul 1 din Protocol nr. 12**

Incapacitatea rezidentei unui oraș de a alege și de a fi aleasă în cadrul alegerilor locale pentru o perioadă îndelungată de timp: *încălcare*

### **Articolul 46**

#### **Articolul 46-2**

#### **Executarea unei hotărâri**

#### **Măsuri generale**

Obligarea statului reclamat de a modifica legislația electorală pentru a permite organizarea alegerilor locale

*În fapt* – Reclamanta locuia în orașul Mostar, unde alegerile locale au fost organizate ultima dată în 2008.

În noiembrie 2010, Curtea Constituțională a declarat neconstituționale secțiuni ale Legii Electorale din 2001 și ale Statutului Orașului Mostar. Aceasta a obligat Adunarea Parlamentară a Bosniei și Herțegovina să modifice prevederile neconstituționale, într-un termen de șase luni de la data publicării hotărârii în Monitorul Oficial. De asemenea, Curtea Constituțională a obligat Consiliul Municipal Mostar să o informeze privind măsurile întreprinse în vederea conformării Statutului Orașului Mostar cu Constituția Bosniei și Herțegovina într-un termen de trei luni de la data publicării modificărilor efectuate de către Adunarea Parlamentară, în vederea conformării Legii Electorale din 2001 cu Constituția Bosniei și Herțegovina, pe baza hotărârii sale.

În ianuarie 2012, Curtea Constituțională a pronunțat o hotărâre privind omisiunea Adunării Parlamentare de a pune în aplicare hotărârea sa din noiembrie 2010. Aceasta a stabilit că prevederile contestate ale Legii Electorale din 2001 nu vor mai produce efecte din ziua următoare publicării hotărârii în Monitorul Oficial. În februarie 2012, prevederile relevante ale Legii Electorale din 2001 și-au încetat validitatea juridică.

Prin urmare, alegerile locale din Mostar nu au putut fi organizate în cadrul ciclurilor electorale din 2012 și 2016. Primarul în funcție al Mostarului a fost ales de către Consiliul Municipal în 2009. Din 2012, acesta a exercitat un „mandat tehnic”, în lipsa alegerilor locale. În septembrie 2019, încă nu erau adoptate prevederile relevante a Legii Electorale din 2001 care reglementează alegerile pentru Consiliul Municipal.

Reclamanta s-a plâns că incapacitatea ei de a alege sau de a fi aleasă în cadrul alegerilor locale din orașul Mostar a constituit o discriminare pe criterii de reședință.

*În drept* – Articolul 1 din Protocolul nr. 12

(a) *Dacă reclamanta se bucura de un drept prevăzut de lege* – Reclamanta dispunea de un drept prevăzut de lege – dreptul de a alege și de a fi aleasă în cadrul alegerilor locale – pentru care întrunea condițiile generale în vederea exercitării sale.

(b) *Dacă a existat o situație analoagă sau similară în mod relevant și un tratament diferențiat* – Ca rezidentă a orașului, reclamanta se afla într-o situație analoagă sau similară în mod relevant cu o persoană cu reședință într-o altă parte a țării, în privința exercitării dreptului de a alege și de a fi aleasă în cadrul alegerilor locale.

Acest caz presupunea aplicarea diferită a aceleași legislații în funcție de locul de reședință al persoanei. Dat fiind faptul că tratamentul diferențiat avea la bază o „altă calitate”, reclamanta se bucura de protecția garantată de articolul 1 din Protocolul nr. 12.

*(c) Dacă au fost întreprinse măsuri suficiente de către autorități pentru protejarea reclamantei de presupusul tratament discriminatoriu* – Întârzierea implementării hotărârii Curții Constituționale a fost justificată prin necesitatea de a stabili un mecanism de partajare a puterii durabil și efectiv pentru Consiliul Municipal, în vederea menținerii păcii și facilitării dialogului dintre diferitele grupuri etnice în oraș. O justificare similară a fost deja examinată în contextul prevederilor constituționale existente, care au fost concepute pentru a pune capăt unui conflict brutal marcat de genocid și de „purificare etnică”, și care era necesare pentru asigurarea păcii. Curtea Europeană a reținut că unele aranjamente de partajare a puterii existente – în măsura în care acordau drepturi speciale popoarelor constituente privind excluderea minorităților etnice și a persoanelor care nu au declarat vreo apartenență la un grup – nu erau compatibile cu Convenția. De asemenea, ea a notat, cu toate acestea, că nu exista „nicio exigență în Convenție privind abandonarea totală a mecanismelor de partajare a puterii specifice Bosniei și Herțegovina și că [încă] nu venise timpul pentru implementarea unui sistem politic care să reflecte regula majorității”. Totuși, dacă în cazurile precedente Curtea de la Strasbourg a analizat aranjamentele legislative existente, în acest caz exista un vid legislativ care făcea imposibilă pentru reclamantă exercitarea drepturilor de a alege și de a fi aleasă în cadrul alegerilor locale pentru o perioadă îndelungată.

În contextul articolului 3 din Protocolul nr. 1, Curtea Europeană a stabilit că obligația primară privind dreptul la alegeri libere nu este una de abținere sau de non-ingerință, ca în cazul majorității drepturilor civile și politice, ci una de adoptare de către stat a unor măsuri pozitive pentru a „organiza” alegeri democratice. Același punct de vedere a fost adoptat de către Comitetul Drepturilor Omului al Națiunilor Unite în contextul drepturilor prevăzute de articolul 25 din Convenția Internațională cu privire la Drepturile Politice și Civile care erau aplicabile în Bosnia și Herțegovina în virtutea statutului constituțional.

Alegerile locale din oraș au fost organizate ultima dată în 2008. Din 2012, orașul era condus de un singur primar care deținea un „mandat tehnic” și, prin urmare, nu se bucura de legitimitatea democratică cerută. Mai mult, acesta nu putea exercita toate funcțiile administrației locale, care în consecință rămăneau nerealizate. Situația nu era compatibilă cu conceptele de „regim politic cu adevărat democratic” și de „preeminență a dreptului”, la care se referă Preambulul Convenției. Nu exista niciun dubiu că democrația constituia o trăsătură fundamentală a ordinii publice europene și că noțiunea de regim politic cu adevărat democratic era la fel de aplicabilă la nivel local, ca la nivel național, având în vedere întinderea procesului de luare a deciziilor încredințate autorităților locale și proximitatea electoratului local față de politicile adoptate de politicienii locali. În această privință, Preambulul Cartei Europene a Autonomiei Locale a Consiliului Europei stabilea că autoritățile locale reprezentau unul din fundamentele principale ale oricărui regim democratic și că autonomia locală trebuia exercitată de consiliile sau de adunările compuse din membri aleși în mod liber.

În acest context, dificultățile ajungerii la o înțelegere politică privitoare la un mecanism de partajare a puterii durabil nu constituia o justificare suficientă, obiectivă și rezonabilă pentru situația contestată, care dura deja de o perioadă îndelungată. În concluzie, statul nu a reușit să-și îndeplinească obligațiile pozitive de adoptare de măsuri pentru organizarea alegerilor democratice locale.

**Concluzie:** încălcare (unanimitate).

Articolul 46: Problema contestată în acest caz a rezultat din eșecul statului de a implementa hotărârea Curții Constituționale și dispozițiile sale auxiliare. Eșecul de a implementa o hotărâre judecătorească definitivă și obligatorie ar putea conduce la situații incompatibile cu principiul preeminenței dreptului, pe care statele membre s-au angajat să-l respecte atunci când au ratificat Convenția. În consecință, având în vedere aceste circumstanțe, numărul mare al posibilor reclamanti și necesitatea stringentă de a pune capăt situației contestate, statul reclamat trebuie să modifice, în termen de șase luni de la data rămânării definitive a prezentei hotărâri, Legea Electorală din 2001, pentru a permite organizarea alegerilor locale la Mostar. Dacă statul nu reușește s-o facă, Curtea Constituțională are competența de a stabili, în baza practicii și a dreptului național, aranjamente interimare în calitate de măsuri tranzitorii necesare.

Articolul 41: capătul de cerere privind acoperirea prejudiciului material – respins; constatarea existenței unei încălcări este suficientă pentru acoperirea oricărui prejudiciu moral suferit.

(Vezi, de asemenea, *Mathieu-Mohin și Clerfayt v. Belgia*, [9267/81](#), 2 martie 1987; *Sejdić și Finci v. Bosnia și Herțegovina* [MC], [27996/06](#) și [34836/06](#), 22 decembrie 2009, [Nota informativă 125](#); *Zorić v. Bosnia și Herțegovina*, [3681/06](#), 15 iulie 2014, [Nota informativă 176](#); și *Pilav v. Bosnia și Herțegovina*, [41939/07](#), 9 iunie 2016, [Nota informativă 197](#)).